

eerst behoorlijk vergewist had van de namen der promotors, dan zou men niet zoo luidruchtig tegen mij tekeer zijn gegaan, om de doodeenvoudige reden, dat ik part noch deel had aan die oprichting. Er zal spoedig wederom van zekere zijden een strijdkreet, een „kruisigt hem” tegen mij worden aangeheven. Welnu, ik zal dat kalm afwachten en er op reageeren, indien ik het noodig vind of indien het mij lust!

W. M.

„NATUURLIJK” EN ... „PERSOONLIJK” RECHT! II.

Uit het in dit nummer opgenomen advies van de Commissie v. Georganiseerd Overleg kan men weten welk advies door mij is uitgebracht op de ontwerp-wijziging van het I.B.P., en vlak eronder de meening kunnen lezen van de vier „Import”-krachten, vertegenwoordigers van z.g. „gemengde” vak-organisaties, waarbij het „Inheemsche” lid zich volkomen heeft aangesloten.

De C.I.V.O. telt betrekkelijk weinig leden, en gaat slechts over een viertal aangesloten „gemengde” vakverenigingen. Door mij is steeds getracht om aansluiting te zoeken bij de nog niet tot een Centrale toegetreden organisaties, ook — doch altoos met négatief resultaat — bij de Inheemsche Centrales en organisaties. Hoewel men steeds bezwaren zegt te hebben tegen het stellen van het z.g. „ras”-criterium, houdt nu toch weer het meerderheidsadvies, zooals ook is geschied ten aanzien van het buitenlandsch-verlofreglement, een voorop-stellen in van dat ras-criterium. Met het oog op de beschikbare plaatsruimte, en met verwijzing naar het hierachter opgenomen advies, zal ik het voorloopig hierbij laten. Ik zou alleen de vraag willen stellen, of het zoo verwonderlijk is, indien de vele honderden — wellicht duizendtallen — ongeorganiseerde Indo-Europeesche werknemers bij diverse Overheidsdiensten en de velen duizenden Indo-Europeesche werknemers in particuliere diensten zich nauw gaan aaneensluiten om de vooral, in de eerste plaats, hen treffende verslechtingen in het bijzonder, het hoofd te kunnen bieden? En wordt door een Verbond van Indo-Europeesche Werknemers een dam opgeworpen tegen de bandjir van funeste maatregelen in dezen crisistijd, zullen dan de vele met hen op één lijn geplaatste Inheemsche — en Chineesche — werknemers daar niet mede de vruchten van plukken? Omdat het immers niet denkbaar is, dat het reeds in 1913 afgedankte dualistische stelsel weer zal worden ingevoerd en omdat een eventueel terugroepen daarvan de Indo-Europeesche werknemers eenigszins in de positie zal brengen van „hara-kiri”-plegers. Evenals de — meestal, zoo niet voor 100% — „im-

port”-Deli assistenten zullen zij dan spreken van unfaire concurrentie-methoden, en met kracht pleiten voor unificatie!

W. M.

ADVIES

van de Commissie voor Georganiseerd Overleg
betreffende de ontwerp-ordonnantie tot wijziging
en aanvulling van het Indisch Burgerlijk
Pensioenreglement.

Algemeene Beschouwingen.

De voorgenomen wijziging van het Indisch Burgerlijk Pensioenreglement geeft der Commissie voor georganiseerd overleg aanleiding der Regeering nogmaals dringend te verzoeken ernstig te overwegen of verder gaande ingrijpende bezuinigingsmaatregelen op personeelsgebied inderdaad mogelijk moeten worden geacht „zonder aan de eischen van billijkheid tegenover belanghebbenden te kort te doen”.

Na de talrijke offers, welke den ambtenaren gedurende de laatste jaren zijn opgelegd en vooral na de invoering van de H.B.B.L. met een zooveel lager salarisspeil, meenden de landsdienaren te mogen verwachten, dat niet alleen de grens van positieverslechtering was bereikt, maar dat bovendien verschillende bijregelingen, zooals die in zake de berekening van de verlofssalarissen, de pensioenen en de wachtgelden, de groepsindeeling van het Algemeen Reisreglement, de klasseindeeling op de mailschepen, de salarissgrens voor buitenlandsch verlof, enz., naar evenredigheid van de verlaagde bezoldigingen zouden worden herzien.

In meerdere opzichten zijn deze verwachtingen, welke op de door betrokkenen gehuldigde opvattingen van billijkheid gebaseerd waren, niet verwezenlijkt en ook ten aanzien van de zoo uiterst belangrijke pensioenregeling blijkt thans, dat het voornemen bestaat tot het treffen van bezuinigingsmaatregelen, welke aanzienlijk verder gaan dan billijk geacht kan worden.

Dit valt te meer te betreuren, waar de eerste alinea van de Memorie van Toelichting den indruk wekt, dat bij de voorbereiding van de onderwerpelijke wijzigingen ten volle met billijkheidsoverwegingen rekening is gehouden.

De Commissie, welke zich bij voortdurend ernstig bewust is van den nog immer zorgvollen toestand op finantiëel gebied en daarvan ook herhaaldelijk heeft blijk gegeven, spreekt de hoop uit, dat de verdere behandeling van de haar voorgelegde pensioenwijzigingen de overtuiging zal vestigen, dat ten aanzien van het begrip „billijkheid” uiteindelijk tusschen de Regeering en de ambtenaren niet een zoo groot verschil van opvatting bestaat, als uit het ontwerp en de bijbehorende Memorie van Toelichting moet worden opgemaakt.

Met uitzondering van het lid, den Heer Marcus (C.I.V.O.) meent de Commissie in dit verband nog met nadruk te moeten wijzen op de bijzondere verhouding van de in dienst zijnde uitgezonden en met hen op één lijn te stellen, ambtenaren tot het Gouvernement, welke hun recht geeft op een behoorlijke uitzonderingspositie, overeenkomstig de voorwaarden waarop zij hun krachten aan Indië ter beschikking hebben gesteld.

Met betrekking tot de Memorie van Toelichting meent de Commissie onder verwijzing naar de compleet hierbij gevoegde gegevens, welke de Regeeringsvertegenwoordiger haar ter beschikking stelde, te moeten opmerken, dat door het ontbreken van voldoende statistische gegevens de beoordeeling van verschillende wijzigingen meermalen ernstig werd bemoeilijkt. Bovendien bleek, zooals nader zal worden uiteen-

gezet, na ontvangst van het in alinea 9 bedoelde statistisch materiaal, de in de tweede zin van deze alinea weergegeven toestand inzake de pensioenreëring van B. ambtenaren volstrekt onjuist te zijn. Voorts kunnen meermalen gebezigde uitdrukkingen als „gewenscht geacht” „te vrijgevig geacht” enz., bezwaarlijk zonder meer als overtuigende motiveering gelden, evenmin als de wel zeer summiere toelichting op de verlenging van den termijn ter berekening van den pensioen-grondslag aan het slot van alinea 23 met de woorden „welke dan op vier jaar ware te stellen”.

Ten slotte betreurt de Commissie de geest welke uit de talrijke verslechtingen en de wijze van „motiveering” spreekt en welke wel duidelijk tot uiting komt in de woordkeus van alinea 10, waarin met betrekking tot degenen, die voortijdig belangrijk aan werkkracht inboeten, wordt gesproken van de mogelijkheid „dat de dienst zich van hen ontdoet”. De Commissie spreekt de hoop uit, dat bij de instanties, van waaruit tot nu toe zonder ophouden voorstellen tot aantasting van de ambtenaarspositie—dikwijls zonder reëel verband met den momentele financieelen toestand — emaneeren, andere opvattingen ten aanzien van de verhouding van het Gouvernement tot zijn dienaren baan breken en dat eindelijk de overtuiging moge gevestigd worden, dat de grenzen van hetgeen rechtvaardig en billijk kan worden geacht reeds verre overschreden zijn.

Groepsindeeling.

Het lid, de Heer Marcus, (C.I.V.O.) vat zijn zienswijze als volgt samen:

Ten aanzien van het ontwerp voor de nieuwe pensioenregeling gaat de C.I.V.O. uit van het standpunt, dat de zeer slechte tijdsomstandigheden het inderdaad noodzakelijk maken — mede in verband met het hooge belang van Indië — om over een langeren tijdsduur versobering te brengen in de financiële consequenties van het Indisch Burgerlijk Pensioenreglement.

Staat de C.I.V.O. dus tegenover het nieuwe ontwerp niet geheel afwijzend, tegen die gedeelten in het ontwerp, welke een zoo goed als geheel op zijde schuiven van reeds bestaande en verkregen aanspraken beoogen, heeft zij echter ernstig bezwaar.

Voorts wordt door de C.I.V.O. bezwaar gemaakt tegen die gedeelten in het ontwerp, waarin nog onderscheid wordt gemaakt tusschen de Landsdienaren, in zooverre, dat bepaaldelijk gegroepeerde functionarissen betere pensioenvooraarden of regelingen zullen verkrijgen dan andere. Differentiatie in verschillende groepen acht de C.I.V.O. niet meer van dezen tijd, en dient, nu zich de gelegenheid daartoe voordoet, naar hare meening geheel te vervallen.

De verschillende functies in 's Lands dienst behooren te worden gehonoreerd naar de van de betrokkenen in die functies in verschillende mate te vergen prestaties, zonder onderscheid van landaard, het land van opleiding en de plaats waar zij voor den dienst zijn aangeworven. Van de op deze wijze aan de betrokkenen toegelegde tractementen, welke dus uitsluitend van elkaar verschillen door de objectieve waardeering van de vele functies in 's Lands dienst — en niet door andere subjectieve factoren—behoort naar de meening van de C.I.V.O. door de overheid een bepaald percentage als pensioen te worden gewaarborgd, geldend voor al Hare dienaren. Alleen naar zoo'n maatstaf dient het nieuwe pensioenreglement te worden opgezet en kunnen alsdan zonder bezwaar de leeftijden voor het bereiken van *normaal* pensioen voor alle landsdienaren worden opgevoerd tot 50 jaar; de dienstitijden voor „normaal” en voor „verhoogd” pensioen (bij het bereiken van den 50 jarigen leeftijd) gesteld worden op resp. 25 jaar en 30 jaar, tot percentages van 36% en 46%.

Waar door deze leeftijd- en dienstitijdgrenzen het pensioen evenwel meer het karakter draagt van een ouderdomspensioen en e.e.a. op zichzelf reeds een zeer belangrijke bezuiniging mede brengt, kan het percentage van 46% worden opgevoerd tot een max. van 50%, doch voor elk dienstjaar na het 30e en na het bereiken van het 50e levensjaar, met 2%.

Hiertegenover kunnen de overige leden van de Commissie zich met de voorgenomen indeeling in twee pensioengroepen vereenigen. Het principiëel verschil in omstandigheden tusschen ambtenaren die in hun eigen land dienen en de overigen, behoort echter aanleiding te geven tot een aanvullende bepaling, waarbij vastgesteld wordt, dat alle uitgezonden ambtenaren, ongeacht de betrekking welke zij bekleeden, in pensioengroep 1 worden ingedeeld.

Minimum-leeftijd van Groep 1.

De omstandigheid, dat met betrekking tot pensioengroep 1 het karakter van *diensttijd*-pensioen gehandhaafd blijft, maakt het bezwaarlijk de redelijkheid van een belangrijke verhooging van de leeftijdsgrens te erkennen. In de 6e alinea van de Memorie van Toelichting wordt het diensttijd-pensioen omschreven als „een pensioen waarop na een bepaalden minimum-diensttijd aanspraak wordt verkregen” en in dit verband past allerminst een dusdanig overwegende invloed van den leeftijd als van de voorgenomen verhooging van de leeftijdsgrens het gevolg zou zijn.

Ook al erkent men, dat hier te lande vooral gedurende de laatste decennia de levensomstandigheden geleidelijk gunstiger zijn geworden, dan nog blijft het feit bestaan dat dit slechts in beperkte mate geldt voor degenen voor wie groep 1 in het leven is geroepen en dan nog slechts hoofdzakelijk voor de bewoners van de allergrootste plaatsen. Voorts dient te worden gedacht, dat ook in Nederland de klok niet heeft stil gestaan. Vooral op onderwijsgebied spreekt dit sterk. Ieder, die zijn kinderen middelbaar onderwijs moet laten volgen — om van gymnasiaalonderwijs niet eens te spreken — en niet werkzaam is in een der weinige daartoe geëigende plaatsen, ondervindt reeds in zeer ernstige mate de nadeelen van een Indischen loopbaan.

De landsdienaren, die op den voor pensioen vereischten minimum leeftijd den dienst verlaten, dikwijls met opoffering van de mogelijkheid om door langer te dienen zich een hooger pensioen en een meer onbezorgden levensavond te verzekeren, gevoelen, daartoe door den dwang der Indische omstandigheden genoodzaakt, de drang om de kinderen in moeilijke perioden van hun opvoeding niet aan vreemden over te laten; afnemende gezondheid van gezinsleden; een toemend en onbedwingbaar verlangen naar het eigen land; een steeds sterkere tegenzin tegen een werkkring welke in velelei opzicht niet de verwachte bevrediging schenkt; dit alles kan — al is het geen regel — omstandigheden vormen, welke voor sommigen zoo zwaar wegen dat pensioenreëring door hen beschouwd wordt als een niet te ontkomen noodzakelijkheid. Voor dezen zou het niet minder dan een ramp beteken, indien de mogelijkheid om op 45 jarigen leeftijd den dienst met pensioen te verlaten, hun zou worden ontnomen.

Het gedwongen wijzigen van deze leeftijdsgrens, welke voor de hier bedoelde ambtenaren de allervoornaamste uitzendingsvoorwaarde moet worden geacht en waarop hun geheele bestaan hier te lande is ingesteld, kan naar het oordeel der Commissie nimmer redelijk noch billijk worden genoemd.

Blijft de Regeering een verhooging van den minimum-leeftijd voor groep 1 van 45 tot 50 jaar noodzakelijk achten, dan dringt de Commissie er unaniem met den meesten klem op aan, de thans bestaande grens van 45 jaar voor alle in

dienstzijnden tot de huidige pensioensgroep C behorende ambtenaren, te handhaven.

Zij doet dit met te meer vrijmoedigheid, omdat daarvan geen onoverkomelijke financiële consequenties verwacht behoeven te worden. Volgens alinea 7 van de Memorie van Toelichting gaat reeds thans $\frac{2}{3}$ gedeelte van de hier bedoelde ambtenaren eerst na het bereiken van den 50 jarigen leeftijd met pensioen. Ongetwijfeld zal dit percentage in de toekomst nog belangrijk hooger worden. Door de veel lagere nieuwe salarissen en den veel langeren tijd, welke bij de H.B.B.L. noodig zal zijn om het topsalaris te bereiken, zal automatisch een nog scherpere schifting plaats hebben tusschen degenen voor wie een langer verblijf in Indië mogelijk is en hen, die daartoe in geen geval kunnen besluiten. In de toekomst moeten er wel zeer gewichtige en onoverkomelijke bezwaren tegen doordienen bestaan om iemand te nopen vóór het 50e jaar met pensioen te gaan. Maar juist in die betrekkelijk zeldzame gevallen heeft men daarmede dan ook zeer zeker rekening te houden en het recht te ontzien, dat bij in diensttreding werd gegeven en dat boven alles steeds als on-aantastbaar is beschouwd.

Minimum leeftijd voor groep II.

Voor groep II zal het pensioen in de toekomst het karakter moeten dragen van een ouderdomspensioen, zooals dat ook in Nederland en andere landen bestaat.

Hierbij is naar de meening der Commissie echter over het hoofd gezien, dat een der kenmerkende eigenschappen van het ouderdomspensioen hierin bestaat, dat het maximum te bereiken pensioen-percentage belangrijk hooger is dan hier te lande geldt. Zoo bedraagt dit in Nederland 70% na een diensttijd van 40 jaar, zoodat het per jaar toegekende percentage 1.75 bedraagt, hetgeen belangrijk meer is dan voor de pensioensgroep II (1.44) in uitzicht wordt gesteld.

Het zal naar het oordeel der Commissie noodig zijn om alvorens van diensttijd- naar ouderdoms-pensioen over te gaan. Nader te onderzoeken of het karakter van ouderdomspensioen niet tevens een herziening van de percentages noodzakelijk maakt, m.a.w. of niet in alle landen, waar ouderdomspensioen bestaat, de gemiddelde percentages per dienstjaar en de totaal-percentages aanzienlijk hooger zijn dan die, welke voor Indië gelden.

Ten aanzien van den voor pensioensgroep II te stellen minimumleeftijd merkt de Commissie op, dat naar haar bekend is in October 1932 door den Directeur van Financiën bedenking werd geopperd tegen een verlenging van de dienst- en leeftijdsgrenzen voor de A-pensioensgroep met het oog op de omstandigheid, dat deze grenzen voor de betrokken ambtenaren reeds zoodanig gesteld waren, dat bij overschrijding met een beteekenende afneming van de werkkraft rekening diende te worden gehouden. Hoewel de Commissie tijdens de mondelinge gedachtenwisseling met den Regeeringsvertegenwoordiger daarom gevraagd heeft, is het haar niet gelukt de beschikking te verkrijgen over de statistische gegevens, welke sindsdien tot geheel afwijkend inzicht zouden hebben kunnen leiden. Dit wordt te meer betreurd, waar in de Memorie van Toelichting in dit verband over de A-ambtenaren in het geheel niet wordt gesproken.

Met betrekking tot de A-ambtenaren werd als nadere toelichting slechts vernomen, dat van de 3284 in 1928 tot en met 1930 gepensioenpeerden slechts 1134 meer dan 30 dienstjaren hadden met een gemiddelde van 34 en een gemiddelden leeftijd van 57 jaar, terwijl 2150 minder dan 30 dienstjaren bereikten met een gemiddelde van 20 en een gemiddelden leeftijd van 48 jaar.

Deze cijfers bevestigen naar het oordeel der Commissie de bovenvermelde meening van den Directeur van Financiën dat

opvoering van de leeftijdsgrens tot boven 50 jaar bedenking ontmoet. Voorts acht de Commissie het bedenkelijk de minimum-leeftijdsgrens te verhoogen tot den leeftijd welke thans als uiterste grens voor doordienen is gesteld.

In alinea 9 van de Memorie van Toelichting wordt vermeld op welke overwegingen tegen het stellen van een 55 jarigen leeftijd voor de B-ambtenaren geen bezwaar zou kunnen bestaan. Ten onrechte wordt daarbij echter het zwaartepunt gelegd op het aantal dienstjaren, waarna pensioenpeerding zou plaats hebben, hetgeen voor het bepalen van den leeftijd bezwaarlijk van overwegend belang kan worden geacht. Maar bovendien blijkt uit de daar bedoelde statistische gegevens, welke op verzoek der Commissie zijn overgelegd, geenszins dat „voor de B-ambtenaren pensioenpeerding na het vervullen van meer dan 30 jaar normaal is te achten en van de mogelijkheid van vroegere pensioenpeerding slechts door een klein deel dezer ambtenaren wordt gebruik gemaakt”. Integendeel, deze statistische gegevens toonen aan, dat slechts 6% — dus een uiterst kleine minderheid — met meer dan 30 dienstjaren gepensioenpeerd worden!

Van meer belang is echter de vraag hoeveel B-ambtenaren thans vóór het bereiken van den 55 jarigen leeftijd den dienst met pensioen verlaten. Volgens de overlegde statistische gegevens, bedraagt dit aantal niet minder dan 69%, terwijl zelfs 40% vóór het bereiken van den 50 jarigen leeftijd gepensioenpeerd worden, welk laatste percentage voor de C. ambtenaren 37 is.

Ook ten aanzien van de B. groep kunnen de beschikbare statistische gegevens slechts leiden tot de conclusie, dat tegen verhooging van de leeftijdsgrens wel degelijk overwegend bezwaar dient te worden gemaakt.

De Commissie is er dan ook unaniem van overtuigd dat hier te lande voor groep II de minimum-leeftijdsgrens niet hooger gesteld moet worden dan 50 jaar, aangezien inderdaad daarna in het algemeen een aanmerkelijke vermindering van werkkraft valt waar te nemen en het aantal gevallen van afkeuring wegens ouderdomsgebreken, blijkens de ervaring, zeer groot is.

Ook volgens de Memorie van Toelichting zullen „zich nog wel eens gevallen voordoen waarin na den 50 jarigen leeftijd een belangrijk inboeten aan werkkraft valt waar te nemen”. Deze erkenning leidt echter niet tot de door de Commissie noodzakelijkheid geachte handhaving van den 50 jarigen leeftijd als minimum, maar dient slechts ter motiveering van de noodzakelijkheid om „in die gevallen de mogelijkheid te scheppen dat de dienst zich, zonder hen al te zeer te dupeeren, van hen ontdoet”, door vroegere pensioenpeerding *niet op verzoek* en na minstens 25 dienstjaren mogelijk te maken.

Ten aanzien van groep 1 wordt dezelfde mogelijkheid geopend voor bekleeders van bepaaldelijk aan te wijzen betrekkingen na het bereiken van den 45 jarigen leeftijd en het vervullen van minstens 20 dienstjaren.

Beide bepalingen hebben de bedoeling om hen, die zonder voor afkeuring in aanmerking te komen, fysiek niet meer ten volle geschikt zijn, vroegtijdig te pensioenpeerden.

Deze ambtenaren hebben wellicht door langdurigen arbeid onder ongunstige hygiënische omstandigheden hun gezondheid vroegtijdig verloren. De mogelijkheid was door hun werkgever voorzien en vormde aanleiding om in de pensioenbepalingen de gelegenheid te openen zich van hen te „ontdoen”, waarbij er slechts op gelet werd, dat zij niet „al te zeer” zouden worden gedupeerd.

De Commissie kan niet aannemen, dat een dergelijke eenzijdige oplossing van de verwachte nadeelen van het opvoeren der leeftijdsgrenzen inderdaad redelijk zal worden genoemd.

Zelfs ten aanzien van bekleeders van betrekkingen „welke

zoodanige eischen aan het fysiek stellen dat doordienen tot het bereiken van den als minimum voor dienstverlating met pensioen gestelden leeftijd, welke met de vastgestelde minima van 50 jaar niet meer dan 5 jaren verschilt, nochtans echter met behoud van den volledigen dienstdijdsch.

Een dergelijke gebrekkige voorziening beantwoordt niet aan gerechtvaardigde redelijkheidsverlangens, vooral ook omdat zij eerst wordt toegepast nadat de funeste en dikwijls onherstelbare gevolgen van lichaamslopende arbeid zich demonstreeren.

Reeds de Salariscommissie-Damme wees er in haar verslag op, dat bij een nieuwe pensioensregeling de mogelijkheid geopend moest worden om den voor pensioengeldenden normalen dienstdijdsch en leeftijd in de hier bedoelde gevallen te verkorten, en in het huidige reglement komt dan ook in artikel 22, lid 3, een bepaling voor krachtens welke de Gouverneur-Generaal bevoegd is om, wanneer een bepaald ambt bijzondere eischen stelt aan het gestel van de bekleeders, te bepalen, dat de tijd, in zoodanige ambt doorgebracht, met een nader aan te geven verhooging voor het pensioen in rekening kan worden gebracht, in welk geval de leeftijdsgrens voor betrokkenen wordt verlaagd met een tijdsduur, gelijk aan dien waarmede de dienstdijdsch wordt verhoogd.

De Commissie-Damme wenschte dus te voorkomen, dat bekleeders van bepaalde voor de gezondheid nadeelige betrekkingen, daarvan de dupe zouden worden.

De Gouverneur-Generaal heeft echter van deze bevoegdheid nimmer gebruik gemaakt, ook al is daarom o.a. ten bate van het ondergrondsch mijnpersoneel herhaaldelijk gevraagd.

Mocht onverhoopt de verhooging van de leeftijdsgrenzen worden ingevoerd, dan dringt de Commissie er met klem op aan voor bekleeders van daartoe — *in overleg met de Commissie* — aan te wijzen betrekkingen, welke meer dan normale eischen aan het fysiek stellen, voorzieningen te treffen, welke het mogelijk maken op lager leeftijd en na minder dienstjaren een normaal pensioen te verkrijgen.

Zooals opgemerkt acht de Commissie hier bepaalde voorzieningen noodig, en is zij van meening, dat het incidenteel toepassen van het bestaande artikel 22, lid 3 sub. b. — hoezeer in bepaalde gevallen te waardeeren — niet tegemoet komt aan het gerechtvaardigde verlangen naar een behoorlijke regeling van de rechtspositie der landsdienaren.

De Commissie teekent hierbij aan, dat reeds bij handhaving van de huidige leeftijdsgrenzen dergelijke voorzieningen volkomen redelijk en noodzakelijk worden geacht.

De pensioensgrondslag.

Met het vaststellen van een uniformen termijn ter berekening van den pensioensgrondslag kan de Commissie zich vereenigen.

Echter bestaan tegen de voorgenomen periode van 4 jaar overwegende bezwaren.

Hoewel in de Toelichting niet vermeld wordt welke overwegingen tot deze verlenging van de geldende termijnen hebben geleid, moet worden aangenomen, dat het verlangen naar een zoo groot mogelijke bezuiniging als voornaamste factor voor deze wijziging heeft gegolden.

Ook in dit opzicht gaan de voornemens van de Regeering naar het oordeel der Commissie te ver.

Volgens de toelichting op de salarisvoorstellen zijn de bezoldigingsschalen in het algemeen zoodanig samengesteld, dat het maximum-salaris in de subalterne betrekkingen kan worden bereikt op een leeftijd van 45 tot 48 jaar.

Dit als juist aannemende (in de Commissie voor georganiseerd overleg en in den Volksraad is hieromtrent gerechtvaardigde twijfel geopperd) en rekening houdende met het

verlies van dienstdijdsch ten gevolge van buitenlandsch verlof, zal in het gunstigste geval bij niet-gesplitste betrekkingen het eindsalaris op 48 jarigen leeftijd bereikt worden, waaruit volgt, dat eerst op 52 jarigen leeftijd dit tractement als pensioensgrondslag zal kunnen gelden.

Dit beteekent, dat in de pensioensgroep 1 gerangschikte ambtenaren zelfs bij het bereiken van de verhoogde leeftijdsgrens van 50 jaar nog geen maximum-pensioensgrondslag kunnen behalen, hetgeen toch zeker niet redelijk kan worden genoemd.

De invoering van de nieuwe salarisregeling zou er toe moeten leiden om den termijn ter berekening van den pensioensgrondslag op niet meer dan 2 jaar te stellen.

Met betrekking tot de in alinea 26 toegelichte regeling, waarmede de Commissie zich overigens kan vereenigen, zou zij de aandacht willen vestigen op de billijkheid om bij herplaatsing in een lagere (andere) betrekking na een eervol ontslag wegens ongeschiktheid, de hoogst genoten bezoldigingen een door betrokkene te voren wél naar de eischen bekleede betrekking of rang te doen strekken tot pensioensgrondslag.

Volgens de Toelichting wordt in beginsel gehandhaafd de gedragslijn, dat ter berekening van den pensioensgrondslag aansluiting wordt gezocht aan de hoogste gedurende een bepaald tijdvak genoten bezoldiging(en).

Dit beginsel, dat wordt gehuldigd in de bestaande pensioensbepalingen en ook in de nieuwe blijft gehandhaafd, zal evenwel niet gelden ten aanzien van de salarissen, genoten in de periode, voorafgaande aan de invoering van de H.B. B.L., zoodat de reeds verworven pensioensgrondslag buiten beschouwing wordt gelaten.

Een dergelijke hanteering van „beginselen” komt der Commissie toch wel zeer eigenaardig en hoogst onbillijk voor.

Juist omdat het hier een beginsel-kwestie betreft moet het onjuist worden geacht om een bepaalde periode van den dienstdijdsch daarbij uit te schakelen en gaat het niet zoo zeer om het waarborgen van een bepaalden grondslag, zooals de Memorie van Toelichting vermeldt, als wel om het medetellen van een salaris, dat gedurende langeren of korteren tijd inderdaad is genoten.

„Eene overgangsbepaling voor de op het tijdstip van in werking treding der nieuwe pensioensbepalingen in dienst zijnden met betrekking tot den voor hen reeds voor de herziening der B.B.L. verworven pensioensgrondslag is „niet noodzakelijk,” zegt de Memorie van Toelichting. Indien inderdaad ten aanzien van dit beginsel *geen* overgangsbepaling was getroffen, zou het verdiende pensioen, zoowel als de pensioensgrondslag gewaarborgd zijn gebleven.

Evenwel bevat artikel 6 van de ontwerp-ordonnantie de overgangsbepaling, dat bezoldigingen, genoten vóór 1 April 1934, bij de bepaling van den pensioensgrondslag buiten aanmerking blijven.

De Commissie acht het alleszins billijk, dat men consequent blijft en inderdaad geen overgangsbepalingen treft, welke eenmaal bereikte bezoldigingen, waarover bovendien gecontribueerd is, van de berekening van den pensioensgrondslag uitsluit.

Het moge waar zijn, dat „de pensioensgrondslag slechts een factor vormt in de berekening van het pensioen”, ontkend moet worden, dat zij geen betekenis op zichzelf heeft. Bij de berekening van het toe te kennen pensioen is deze factor van even groote waarde als elke andere, die mede het pensioen bepaalt. Verwaarloozing van deze factor — in strijd met het principe, geldend zoowel onder de oude, als de nieuwe pensioensbepalingen — zal voor een bepaalde groep ambtenaren van groot nadeel blijken te zijn.

Tot deze betrekkelijk kleine groep behooren vooral zij, die

onder de B.B.L. hun maximumsalaris bereikt of bijna bereikt hebben, terwijl het aantal hunner pensioensgeldige dienstjaren zich tusschen de 15 en 20 beweegt.

Het op het tijdstip van invoering der nieuwe pensioensbepalingen verdiende pensioensbedrag is voor deze ambtenaren betrekkelijk gering en dit bedrag is practisch niet meer kunnen opvoeren, ook al zouden ze nog geruimen tijd in dienst blijven. Immers zal in dit geval de gunstige werking van de eene factor-verhooging van het percentage — grootendeels zooal niet geheel worden te niet gedaan door de ongunstige werking van de andere, n.l. de sterk verlaagde pensioensgrondslag, als gevolg van de verlaagde eindsalarissen der H.B.B.L.

Pensioenneering wegens overtolligheid.

Met betrekking tot de in alinea's 30 t/m 32 toegelichte regeling, waarbij in geval van gedwongen pensioenneering wegens overcompleet een minimum-pensioenspercentage wordt gewaarborgd, stelt de Commissie zich de vraag, welke betekenis moet worden gehecht aan de in het nieuwe 5e lid van artikel 7 vooropgestelde voorwaarden, dat betrokkenen reeds recht op pensioen moeten kunnen doen gelden.

Mocht dit in zich sluiten, dat aan de diensttijdselschen en aan de voor recht op pensioengestelden leeftijdseischen moet zijn voldaan, dan dient te worden opgemerkt:

1e. dat wat pensioensgroep II betreft slechts bij ongeschiktheid kan worden voldaan aan dien leeftijdseisch en tegelijkertijd aan de tevens gestelde voorwaarden: „indien zij vóór het bereiken van den leeftijd van 55 jaar 's Lands dienst moeten verlaten”;

2e. dat de bedoelde waarborg dan practisch slechts zeer geringe betekenis heeft, aangezien bij het bereiken van den sterk verhoogden leeftijdseisch, de diensttijd wel immer recht zal geven op een pensioenspercentage van 40 of meer;

3e. dat het stellen van deze voorwaarden wel zeer bepaald in strijd zou zijn met de Memorie van Toelichting (alinea 30), volgens welke bij onvrijwillig heengaan een waarborg voor een redelijk pensioen zal worden gesteld, „geldend voor allen die door redenen, niet bij hen zelf, doch bij den dienst gelegen, moeten afvloeien”; welke waarborg niet, zooals thans, geacht zal worden „in het niet afvloeien vóór den diensttijd voor normaal pensioen vereischt is bereikt”, doch in een minimum pensioenspercentage van 40.

In verband hiermede is de Commissie van meening, dat in het onderwerpelijke artikellid de woorden „die recht op pensioen kunnen doen gelden” dienen te vervallen.

Zij kan verder niet inzien waarom deze voorziening in de plaats moet treden van de bestaande welke bij pensioenneering als vorenbedoeld, de laatstgenoten bezoldiging doet strekken tot pensioengrondslag. De beide voorzieningen betreffen twee verschillende factoren van de berekening van het pensioen en tezamen zouden zij een juiste en billijke tegemoetkoming vormen bij voortijdige verbreking van het dienstverband van de zijde van het Gouvernement.

Met erkenning dat het onderwerpelijke artikel 3 lid 6 een gunstige regeling inhoudt, zou de Commissie het betreuren, wanneer deze bepaling, alleen omdat zij een gunstige — doch gemotiveerde-compensatie inhoudt tegenover veelal harde maatregelen, als „te” vrijgevig zou worden ingetrokken.

Verminderd pensioen.

De argumentatie van de voorgestelde afschaffing van het instituut „verminderd pensioen” bepaalt zich eveneens tot de woorden: „als zijnde te vrijgevig”.

Eenerzijds moet de Commissie haar teleurstelling uitspreken over de wijze waarop hier een der belangrijkste dienst- en uitzendingsvoorwaarden en bagatelle wordt ter zijde ge-

schoven, anderzijds acht zij de redelijkheid, om niet te spreken van noodzakelijkheid van het instituut van verminderd pensioen zoo evident, dat het haar niet verwondert dat een feitelijke argumentatie van bedoeld voorstel ontbreekt.

Niet alleen moet bedoeld instituut bestendig blijven om zooals hierboven is uiteengezet — het in de alinea's 10 t/m 13 van de Toelichting besproken voortijdig ontslag wegens ongeschiktheid als gevolg van „belangrijk inboeten van werkracht” met een redelijke voorziening te omgeven — bij handhaving van de normale diensttijdselschen zal immers in die gevallen pensioenneering veelal niet mogelijk zijn — doch ook de voorgestelde belangrijke opvoering van den leeftijds-eisch voor toekenning van pensioen, maakt het, meer nog dan thans, noodzakelijk de mogelijkheid open te laten om bij het bereiken van dien leeftijd een verlaagd pensioen toe te kennen, wanneer aan den diensttijdselisch grootendeels, doch niet ten volle, is voldaan.

Afschaffing van de bepalingen in zake verminderd pensioen beteekent voor degenen, die na den 29 à 30-jarigen leeftijd in 's Lands dienst treden, doordienen tot na den leeftijd waarop — blijkens de Toelichting — in het algemeen een belangrijk inboeten aan werkkraft intreedt en geen volwaardige dienstprestaties meer kunnen worden geleverd. De Commissie meent een zoodanige regeling in het belang van den dienst en van betrokkenen te moeten ontraden.

Ten opzichte van degenen, die door dringende particuliere omstandigheden worden genoodzaakt, na het bereiken van dien leeftijd ontslag te vragen, zou een ontslag zonder enig pensioen, nadat zij den Lande vele jaren, zij het niet het volle vereischte aantal jaren, hebben gediend, in hooge mate onrechtvaardig moeten worden geacht.

Gelet op den samenhang van de alinea's 37 t/m 41 van de Memorie van Toelichting, kan de Commissie zich niet onttrekken aan den indruk dat het voor den Landsdienst en voor de ambtenaren noodzakelijk en waardevolle instituut van verminderd pensioen, eenvoudig wordt opgeofferd aan een ongemotiveerd streven naar nivelleering en vereenvoudiging. Zij acht hiervoren zeer summier aangegeven redenen voor het behoud van dit instituut zoo sterk sprekend, dat zij stellig vertrouwt dat nadere overweging van deze aangelegenheid tot handhaving van dit noodzakelijke onderdeel van de pensioenswetgeving zal leiden.

Dat voor de thans in dienstzijnden de in lid 19 van de Toelichting bedoelde overgangsbepaling zal gelden kan in evenvermeld oordeel van de Commissie geen wijziging brengen.

Medetelling buitenlandsch verlof als pensioensgeldige diensttijd.

De Commissie kan de in de Toelichting uitgesproken meening, dat aanleiding bestaat de medetelling voor pensioen van tijd met buitenlandsch verlof doorgebracht op nog bescheidener leest te schoeien dan thans het geval is, niet deelen.

Het maximumstellen op een jaar heeft tot gevolg, dat van de verloven, genoten na een meer dan 6 jarigen dienst, een gedeelte in zijn geheel niet meer voor pensioen zou kunnen medetellen. Dit is te meer onbillijk, waar de ontwerp-regeling voor de buitenlandsche verloven — indien deze onverhoopt tot stand mocht komen — althans één der gebruikelijke 6 jarige dienstperiode tot een 8- of meer jarig verblijf zal verlengen, terwijl het ook thans meermalen voorkomt dat betrokkenen zich uitsluitend in het belang van den dienst een verlenging van die periode moeten getroosten.

Het voorgestelde maximum doet voorts buitenlandsch- en ziekteverlof voor den pensioensdiensttijd geheel verloren gaan. Aldus zou zoodanig ziekteverlof den ambtenaren op gelijke

wijze worden aangerekend als een verzaken van zijn dienst. Vooral waar betrokkenen vóór hun in dienst treding geneeskundig zijn gekeurd en de buitenlandsche ziekteverloven door afdoende waarborgen tegen misbruik zijn omgeven, de ziekte veelal is ontstaan, zooal niet in en door den dienst, dan toch in verband met de dienstuitoefening acht de Commissie dit in hooge mate onbillijk. Zij vermeent, dat deze verloven binnen ruime grenzen in aanmerking behooren te worden genomen bij de vaststelling van den pensioengeldigen diensttijd, zoodat het maximum voor medetelling van alle verloven tezamen ware te stellen op 2 jaar.

Tijd, doorgebracht als volontair.

Het komt der Commissie niet billijk voor, om volontairs — en militietijd doorgebracht in Nederland, niet meer (voor de helft) te doen medetellen voor Indisch Burgerlijk pensioen. De motieven waarop de desbetreffende bepaling in de Nederlandsche pensioenregelingen berust, gelden toch evenzeer, wanneer betrokkene in stede van in Nederland, in één der overzeesche deelen van het Rijk in 's Lands dienst treedt.

Voor nu dikwijls onder de benaming van volontair werkelijk volwaardige dienst wordt verricht, soms zelfs gedurende meerdere jaren, komt het der Commissie alleszins redelijk voor, dezen tijd wél voor pensioen te laten medetellen.

Militietijd.

Evenzoo meent de Commissie, staat het met den tijd in militiedienst in Nederland, Suriname en Curaçao doorgebracht. Het ontgaat der Commissie ten eenen male, waarom dienaangaande verschil is gemaakt tusschen vorengenoemden diensttijd en den in Nederlandsch-Indië doorgebrachten militietijd. Gedacht wordt ook aan het geval van mobilisatie, waarbij iedere dienstplichtige, onverschillig of hij in Nederland of in de overzeesche gewesten vertoeft, opgeroepen wordt om aan zijn militaire verplichtingen te voldoen.

Evenredig pensioen na eervol ontslag wegens ongeschiktheid.

Ingevolge het bestaande artikel 6 kan aan ongeschikte ambtenaren met een diensttijd van ten minste 10 jaren een evenredig pensioen worden toegekend, welke voorziening in het gewijzigde reglement ontbreekt, terwijl de Memorie van Toelichting hierover niet rept.

Voor het geval hier geen sprake mocht zijn van een commissie, moet worden verklaard dat op het behoud van de mogelijkheid van pensioenneering in deze gevallen prijs wordt gesteld. Het gaat naar de meening van de Commissie niet aan bij ongeschiktheid voor verderen dienst, niet te wijten aan eigen schuld of toedoen, de betrokkenen na minstens 10 jaren dienst zonder meer te ontslaan. De bepaling, vervat in het bestaande artikel 6, 2e lid sub a. ware derhalve te handhaven.

Uitgesteld evenredig pensioen bij herplaatsing wegens overtolligheid.

De Commissie zou het op prijs stellen, indien aan het 2e lid van het nieuwe artikel 6 b het facultatieve karakter zou worden ontnomen en de aanhef daarvan zou worden gelezen: „mede wordt na op verzoek verleend eervol ontslag uit 's Lands dienst evenredig pensioen toegekend aan enz”.

Wat betreft de gestelde voorwaarden van ten minste 10 dienstjaren, moge worden verwezen naar het advies van de Commissie betreffende ontslag aan gehuwde ambtenaressen niet kostwinsters.

Overgangsbepalingen t.a.v. het pensioenbedrag.

De Commissie is erkentelijk voor de verklaring van den Regeeringsvertegenwoordiger, dat bij de berekening van het pensioen volgens de vroegere bepalingen niet uitsluitend zal worden rekening gehouden met de korting, welke thans op de pensioenen worden toegepast, doch dat daarbij ook de aan de gekorte pensioenen verbonden kindertoeslag in rekening zal worden gebracht.

In aansluiting daarop meent de Commissie te moeten aandringen op het treffen van een kindertoeslagregeling op de nieuwe pensioenen. Deze zullen door drieërlei oorzaken zoo laag zijn, dat indien betrokkenen nog de zorg voor kinderen hebben, nadat zij 's Lands dienst hebben moeten verlaten, daartoe gedwongen hetzij van dienstwege, hetzij door lichaamsgesteldheid of door dringende particuliere omstandigheden niet in staat zullen zijn zich naar behooren van de taak der opvoeding zijner kinderen te kwijten. Niet alleen toch zal de salarisregeling op veel lager peil de pensioenen sterk drukken, doch daarenboven zal door de werking van het aan de H.B.B.L. ten grondslag liggende blokstelsel en door het niet meer waardeeren van voordiensttijd, dat het voor kort bestaande verhouding tusschen pensioenaanspraken en pensioengrondslag ongunstig worden beïnvloed, terwijl ten derde de verlenging van den termijn voor den pensioengrondslag tot 4 jaar de pensioenen zal drukken.

Dit alles zal ongetwijfeld leiden tot zoo schamele pensioenen, dat het uitgesloten is de opvoeding van kinderen overeenkomstig de maatschappelijke positie der ouders te voltooien, weshalve een ruime kindertoeslag op de nieuwe pensioenen nog meer noodzakelijk is, dan die op de huidige gekorte pensioenen.

Overgangsbepaling t.a.v. de pensioenvoorwaarden.

Voor de reeds in dienst zijnde ambtenaren wordt ten aanzien van de opvoering van de leeftijdsgrenzen een overgangsbepaling in het leven geroepen, welke hierop neerkomt, dat gedurende nog 5 jaren na het in werkingtreden van de ontworpen wijzigingen de huidige bepalingen inzake dienst- en leeftijdseisen van kracht blijven. Slechts zij, die hoogstens 5 jaar moeten wachten om volgens de huidige bepalingen recht op pensioen te kunnen doen gelden, zullen daarvan kunnen profiteren.

Hier wordt een willekeurige streep gehaald door een der meeste essentiële dienstvoorwaarden van de in dienst zijnde ambtenaren, hetgeen nog in bijzondere mate spreekt t.a.v. degenen, voor wie die dienstvoorwaarde wel den doorslaggevenden factor heeft gevormd bij het besluit hun land te verlaten en zich voor den Indischen dienst beschikbaar te stellen.

De Commissie vermeent dan ook, dat voor de thans in dienst zijnde ambtenaren de voorwaarden waaronder pensioenneering mogelijk is, bestendigd dienen te blijven. Elke begrenzing hiervan gevoelt zij als schennis van dienstvoorwaarden, welke wel een heel ernstig karakter heeft, indien de bestaande voorwaarden nog slechts een willekeurig aantal jaren zullen gelden.

Bovendien werkt de fixeering van den overgangstermijn op 5 jaar, waar binnen zoowel aan den diensttijdsch alsook aan den leeftijdseisch moet zijn voldaan, ongelijk. Zoo zal van een groep gelijktijdig aangestelde personen, die dus alleen een gelijken diensttijd hebben, een gedeelte, n.l. (in pensioengroep C) zij die op 1 Juli a.s. 40 jaar of ouder zijn onder de oude voorwaarden met pensioen kunnen gaan, terwijl voor de overigen de hoogere leeftijdseisch zal gelden.

Het behoeft geen betoog dat de onbillijkheid hiervan onder collega's sterk wordt gevoeld.

De overwegende invloed, welke de leeftijdseisch in het gewijzigde pensioenreglement heeft, is ook oorzaak, dat in het algemeen degenen, die op ouderen leeftijd in dienst zijn gekomen, derhalve naar verhouding het land het kortst hebben gediend, ten aanzien van de pensioenvoorwaarden er gunstiger voorstaan dan de overigen. Ook dit is moeilijk te aanvaarden.

Mocht de Regeering niet genegen zijn aan de bedoelde voorwaarden voor de in dienst zijnde ambtenaren recht te doen wedervaren, zoo zou de Commissie met volkomen handhaven van haar zooëven aangegeven standpunt, subsidiair willen verzoeken, de verlenging van den leeftijdseisch voor pensioenneering van de in dienst zijnde ambtenaren te regelen in verhouding met hun pensioensdiensttijd en leeftijd op den datum van invoering van het gewijzigde reglement.

Dit zou kunnen geschieden door te bepalen, dat voor ieder vol pensioengeldig dienstjaar dan wel voor ieder vol levensjaar boven den leeftijd van 25 jaar, waarop betrokkene op den invoeringsdatum kan wijzen, de nieuwe leeftijdseisch wordt verlaagd met 4 maanden tot een maximum van 60 maanden.

De mondelinge gedachtenwisseling met den Regeeringsvertegenwoordiger omtrent het algemeen karakter van de overgangsbepalingen, noopt de Commissie tot de opmerking, dat het vaststellen van overgangsbepalingen bij de invoering van maatregelen, welke de dienstvoorwaarden der ambtenaren in ongunstigen zin wijzigen, steeds beschouwd behooren te worden als een tegemoetkoming aan de indienst zijnden, voor wie daardoor de aanpassing aan den nieuwen toestand in meerdere of mindere mate werd vergemakkelijkt.

Hieruit volgt, dat op grond van redelijkheidsoverwegingen toepassing van dergelijke overgangsbepalingen slechts op verzoek van belanghebbenden en voor zoover deze daarbij gebaat zijn, zal kunnen geschieden.

Na vorenstaande uiteenzetting moge het der Commissie vergund zijn, een artikelsgewijze behandeling van de ontwerp-ordonnantie achterwege te laten.

BIJLAGE I.

C-ambtenaren. Hoeveel

procent met pensioen op leeftijd:

45	6
46	5
47	9
48	8
49	9
50	8
ouder	24

B-ambtenaren. Hoeveel

procent met pensioen op leeftijd:

45	10
46	7
47	5
48	8
49	10
50	6
51	7
52	6
53	6
54	4
55	5
ouder	54

Voor B en C groep gemiddelde leeftijd van overlijden 69 jaar.

C-ambtenaren. Hoeveel gepensionneerd

met 25 of minder	72
meer dan 25	28
dienstjaren	

B-ambtenaren. Hoeveel gepensionneerd

met 3 of minder	94
meer dan 30	6
dienstjaren	

C-en B-ambtenaren. Hoeveel gepensionneerd van

	C	B
20	10	3
21	10	4
22	11	4
23	10	3
24	9	5
25	20	9
26	3	4
27	5	6
28	4	7
29	3	6
30	11	40

meer dan 30 2 6
dienstjaren

BIJLAGE II.

Nadere beantwoording van eenige vragen van de Commissie voor Georganiseerd Overleg inzake de herziening der pensioensregelingen.

Het leeftijdsgemiddelde van overlijden van 69 jaar is ontleend aan de toelichtingen op de wetenschappelijke belangen der fondsen, waarin geen splitsing is gemaakt tusschen gevallen van overlijden hier te lande en in Nederland. Gegevens om zoodanige splitsing aan te brengen zijn hier te lande niet beschikbaar.

Betreffende leeftijden en aantallen dienstjaren op het tijdstip van pensioenneering van A-ambtenaren kunnen op korten termijn alleen de volgende gegevens worden verstrekt:

Totaal aantal pensioenneering in de jaren 1928, 1929 en 1930: 3284.

Hiervan 1134 met 30 of meer dienstjaren, waarbij:

gemiddelde dienstdtijd	34 jaar
„ leeftijd	57 „

en 2150 met minder dan 30 dienstjaren, waarbij:

gemiddelde dienstdtijd	20 jaar
„ leeftijd	48 „

Ten dezen bleek de omstandigheid dat zeer veelvuldig in diensttreding op lateren leeftijd plaats heeft een zeer belangrijke factor te zijn voor het zoo veel voorkomen van pensioenneeringen met minder dan 30 dienstjaren.

Om te kunnen opgeven hoeveel procent der A-ambtenaren na het bereiken van den leeftijd van 50 jaar „op verzoek” en hoeveel % „niet op verzoek” worden gepensionneerd zouden eenige duizenden pensioenbesluiten stuk voor stuk moeten worden geraadpleegd, waarmede uiteraard zeer geruimen tijd gemoeid zou zijn.

Ook het Centraal Kantoor voor de Statistiek bleek bij navraag geen gegevens te kunnen verstrekken omtrent het aantal ambtenaren wier gezin geheel of gedeeltelijk in Nederland verblijft. De cijfers die men er ten deze heeft (verkregen bij de Volkstelling) betreffen de ambtenaren en particulieren tezamen en kunnen niet, althans niet op korten termijn worden uitgesplitst voor ambtenaren, nog minder voor uitgezonden ambtenaren afzonderlijk.

ONTWERP MEMORIE VAN TOELICHTING.

II.

„10. Wordt tot het stellen van deze leeftijdsgrens overgegaan dan zal, waar zich nog wel eens gevallen voordoen waarin na den 50-jarigen leeftijd een belangrijk inboeten aan werkkraft valt waar te nemen zonder dat betrokkenen bepaaldelijk voor afkeuring wegens lichamelijke ongeschiktheid voor verderen dienst in aanmerking komen, het aanbeveling verdienen in die gevallen de mogelijkheid te scheppen dat de dienst zich, zonder hen al te zeer te dupeeren, van hen ontdoet, door eene bepaling op te nemen krachtens welke, behoudens een *minimum*-diensttijdsdeisch, *waarover hieronder nader*, pensionneering na het bereiken van den 50-jarigen leeftijd kan plaats hebben van tot de pensioensgroep II behoorende ambtenaren aan wie, omdat zij wegens andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaams-gebreken ongeschikt voor verderen dienst worden geacht, *niet op eigen verzoek* eervol ontslag uit 's Lands dienst is verleend.

„11. Mede dient in dit verband aandacht te worden geschonken aan gevallen, welke zich zoowel bij ambtenaren van de pensioensgroep I als bij die van de pensioensgroep II zullen kunnen voordoen, dat *betrekkingen* worden bekleed welke zoodanige eischen *aan het fysiek stellen* dat doordienen tot het bereiken van den als minimum voor dienstverlating met pensioen gestelden leeftijd in het algemeen te bezwaarlijk geacht zou moeten worden.

„12. Voor zoover deze betrekkingen zullen behooren tot die welke in de pensioensgroep II zullen worden ingedeeld kan de evenbesproken uitzonderingsbepaling, hoezeer deze ook een ander uitgangspunt heeft, worden toegepast en komt derhalve een bijzondere voorziening niet noodig voor.

„13. Voor zoover deze betrekkingen zullen zijn ingedeeld in de pensioensgroep I wordt opnemning gewenscht geacht van eene bepaling, analoog aan de ten deze in de Nederlandsche pensioenbepalingen voorkomende (Pensioenwet 1922, artikel 48, lid 1, sub b, en lid 4, juncto artikel 49) t.w. eene krachtens welke zij die, laatstelijk tenminste 5 jaar gediend hebbende in een der bij Regeeringsverordening aan te wijzen betrekkingen die geacht moeten worden in den regel door personen van meer gevorderden leeftijd niet of slechts ten koste van te groote inspanning naar eisch te kunnen worden vervuld, *niet op eigen verzoek* eervol uit 's Lands dienst zijn ontslagen, recht op pensioen hebben indien zij in den dienst een

leeftijd van tenminste 45 jaar hebben bereikt. „Van den ook hier te *stellen leeftijdsdeisch zal hieronder nader de rede zijn*.

„14. Hierbij wordt aangeteekend dat thans in het Indisch burgerlijk pensioenreglement eene bepaling voorkomt — artikel 22, lid 3 — krachtens welke de Gouverneur-Generaal bevoegd is om, wanneer een *bepaald ambt bijzonder eischen stelt aan het gestel* van degenen die het bekleeden, te bepalen dat de tijd in zoodanig ambt doorgebracht met een nader aan te geven verhooging voor het pensioen in rekening kan worden gebracht, in welk geval de leeftijdsgrens voor betrokkenen wordt verlaagd met een tijdsduur, gelijk aan dien waarmede de diensttijd wordt verhoogd. Daarbij zijn dan de restricties gesteld dat de verhooging eerst wordt toegepast na een voor pensioen ellende diensttijd van tien jaar, dat zij in totaal niet meer dan 5 jaar bedraagt en dat de diensttijd, om met die verhooging in rekening te worden gebracht, telkens tenminste één jaar in bedoelde ambten moet zijn doorgebracht.

„15. Deze bepaling gaat dus verder dan de beide evenbedoelde, aangezien zij niet alleen dienstverlating maximaal 5 jaar vóór het bereiken van den voor het verkrijgen van recht op pensioen gestelden leeftijd mogelijk maakt, maar ook toekenning van een pensioen, berekend naar maximaal 5 jaar langer diensttijd dan de werkelijk volbrachte. Had het aanvankelijk in de bedoeling gelegen om deze door de salariscommissie Damme aanbevolen bepaling niet in het Indisch burgerlijk pensioenreglement op te nemen alvorens door een daartoe opzettelijk in te stellen onderzoek zekerheid zou zijn verkregen *t.a.v. welke groepen van ambtenaren deze bepaling toepassing zou moeten vinden*, uit overweging dat eene gedragslijn als in die bepaling aangegeven reeds sedert 1911 ten aanzien van *mindere schepelingen der Gouvernementsmarine* werd gevolgd (ten rechte dat bij het tevoren voor hen geldend, in Staatsblad 1911 No. 339 opgenomen pensioenreglement een diensttijdsdeisch van 25 jaar, geen leeftijdsgrens was gesteld) en daarmede niet zonder meer gebroken kon worden, werd het na het tot stand brengen van het I.B.P. noodzakelijk geacht om, op evenbedoeld onderzoek vooruitlopend, haar reeds eerder in het reglement op te nemen, hetgeen geschied is bij de ordonnantie van 12 November 1927 (Staatsblad No. 523) met terugwerkende kracht tot 1 Februari 1925, teneinde het mogelijk te maken de oude ten aanzien van *bedoelde schepelingen* gevolgde gedragslijn te *continueeren*.

„16. Bedoeld onderzoek wees echter inmid-
„dels uit dat het, zooals practisch mogelijk, toch
„in ieder geval geen aanbeveling verdient om
„ambten aan te wijzen waarop de bepaling toe-
„passing zou moeten vinden, weshalve daarvan
„is afgezien. In sterk sprekende gevallen van
„vroegtijdige invaliditeit tengevolge van eene de
„gezondheid sloopende dienstuitvoering kan
„incidenteel worden overgegaan tot toepassing
„van artikel 6, lid 1, sub D (verhoogd pensioen)
„dan wel artikel 22, lid 1, sub b, van het Indisch
„burgerlijk pensioenreglement.

„17. Dit laatste zou ook naast toepassing
„van beide hierboven bedoelde nieuwe bepalin-
„gen kunnen geschieden, zoodat bij opneming
„van die bepalingen in het Indisch burgerlijk
„pensioenreglement artikel 22 lid 3 daaruit kan
„vervallen. Voor de mindere schepelingen der
„Gouvernementsmarine zal dan eene overgangs-
„bepaling zijn op te nemen waardoor de tot den
„dag van inwerkingtreding der nieuwe pensioens-
„bepalingen voor hen geldende voorschriften
„met betrekking tot de berekening van hun
„diensttijd van kracht blijven. Voorzover thans
„voor hen de mogelijkheid bestaat om ook wat
„leeftijd betreft 5 jaar eerder dan de andere
„A-ambtenaren met pensioen te gaan, n.l. met
„normaal of vermeerderd pensioen, zal deze mo-
„gelijkheid voor hen gehandhaafd blijven door,
„ook uit anderen hoofde noodzakelijke, wijziging
„van het 7de lid van artikel 24 van het Indisch
„burgerlijk pensioenreglement.

„18. In dit artikellid is bepaald dat ten aanzien
„van A-ambtenaren die op den dag van inwer-
„kingtreding van het Indisch burgerlijk pen-
„sioenreglement reeds in dienst waren, bij het
„vervullen van den voor normaal en vermeer-
„derd pensioen gestelden diensttijd wordt aan-
„genomen dat zij den voor dit pensioen gevor-
„derden leeftijd hebben bereikt, zulks omdat bij
„de tevoren voor hen geldende pensioenregle-
„menten wel een diensttijdeisch van 30- en waar
„het Inlandsche schepelingen der Gouverne-
„mentsmarine betreft 25 jaar, doch geen leef-
„tijds grens was gesteld. Bij opvoering voor hem
„die thans A-ambtenaren zijn, van de leeftijds-
„grens van 50 tot 55 jaar zal, teneinde te voor-
„komen dat deze opvoering ten aanzien van de
„hier bedoelde groep geen effect zou sorteeren,
„de onderwerpelijke bepaling in dien zin zijn te
„wijzigen dat de tot deze groep behoorenden
„(dus zij die bij de inwerkingtreding van het
„Indisch burgerlijk pensioenreglement reeds in
„dienst waren) geacht zullen worden den leef-
„tijd van 50 jaar te hebben bereikt op het tijd-
„stip waarop zij een diensttijd van 30 jaar voor

„pensioen in rekening kunnen brengen, tenzij zij
„aannemelijk kunnen maken dat zij bedoelden
„leeftijd reeds op een vroeger tijdstip hebben
„bereikt.

„19. Voor de reeds in dienst zijnden zal bij
„opvoering van de leeftijdsgrenzen een over-
„gangsbepaling zijn op te nemen. Deze ware
„hierin te doen bestaan, dat zij die bij eervol
„ontslag uit 's Lands dienst vóór den dag van
„inwerkingtreden der herziene bepalingen *reeds*
„recht op pensioen zouden hebben gehad, zoo-
„danig recht ook zullen hebben bij eervol ont-
„slag uit 's Lands dienst na genoemden dag,
„*ongeacht den dienstdtijd en den leeftijd* welken
„zij op den datum van ingang van dat ontslag
„zullen hebben, terwijl voor de overigen gedu-
„rende 5 jaar na het inwerkingtreden der nieuwe
„bepalingen de diensttijd- en leeftijds eischen
„welke bij de huidige bepalingen voor het ver-
„krijgen van recht op pensioen zijn gesteld, van
„kracht blijven. ¹⁾

„20. De indeeling van de ambten in twee,
„institute van, als bij de huidige bepalingen, in
„drie pensioensgroepen brengt voorts de nood-
„zakelijkheid mede van eene herziening van de
„thans geldende voorschriften inzake den mini-
„mum-diensttijd na welken recht op pensioen
„kan worden verkregen. Als zoodanig geldt
„thans voor de pensioensgroep C een diensttijd
„van 20 jaar, voor den pensioensgroep B een
„diensttijd van 25 jaar en voor de pensioens-
„groep A een diensttijd van 30 jaar. In de her-
„ziene bepalingen ware ten deze voor te schrij-
„ven 20 jaar voor de pensioensgroep I en 25 jaar
„voor de pensioensgroep II. Dit beteekent welis-
„waar eene verlaging van den diensttijds eisch
„voor de tegenwoordige A-groep, doch daarbij
„valt te bedenken dat anderzijds de *opvoering*
„*van de leeftijdsgrens* een rem tegen vroegtij-
„dige dienstverlating vormt.

„21. Bij de toepassing van de beide hiervoren
„bedoelde nieuwe bepalingen inzake pensioen-
„neering voordat de gestelde leeftijdsgrenzen
„zijn bereikt bestaat voor het stellen van andere
„diensttijds eischen dan de evengenoemde van
„20 respectievelijk 25 jaar geen aanleiding.

(Wordt vervolgd).

¹⁾ Dat hier mede van diensttijd en diensttijds-eischen ge-
sproken wordt houdt verband met het hierna aanbevolen
doen vervallen van het instituut *verminderd pensioen* en de
billijkheid om hun die bij behoud van dit instituut uiterlijk
5 jaar na het inwerkingtreden der herziene bepalingen recht
op zoodanig pensioen zoude kunnen doen gelden, de moge-
lijkheid daartoe niet te ontnemen.